

Jegyzőkönyv
az Országgyűlés környezetvédelmi bizottságának
2001. november 30-án, pénteken 9 órakor
a Képviselői Irodaház VII. emeleti tanácstermében megtartott nyílt vitanapjáról

Téma:
**Életesély a Tisza mentén - elsődleges javaslat a Tisza-vidék új rendezésére
vonatkozóan**

Elnököl:

Dr. Illés Zoltán (Fidesz), a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető:

Csoknyay Edit és Gálné
Ulrich Ferencné

Az ülés résztvevői:

A bizottság részéről:

Dr. Illés Zoltán (Fidesz), a bizottság elnöke

Meghívottak:

Gönczi János kormánybiztos

Dr. Tardy János helyettes államtitkár, Környezetvédelmi Minisztérium
Szendrőné dr. Font Erzsébet, Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium

Molnár Géza ügyvezető, BOKARTISZ Kht.

Balogh Péter kutatásvezető, Nagykörűi Tájrehabilitációs Program

Dr. Illés Tibor docens, ELTE

Aradi Csaba miniszteri biztos, Ökológiai Koordinációs Iroda

Szabó Péter, Tiszadob polgármestere

Fogarasi Kornélia, VÁTI Kht.

Fésűs István, Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium

Lingauer János, KGI Természetvédelmi Igazgatóság

Andrásfalvy Bertalan, pécsi egyetem

Dr. Varga Zoltán, debreceni egyetem

Dr. Tóth Albert, mezőtúri Tessedik Sámuel Főiskola

Sárvári Attila vidékfejlesztési menedzser, Borsodi Mezőség Vidékfejlesztési Kistérség

Dr. Veres Nándor, Nagykörű polgármestere

Kelemen József főtitkár, Közép-Európa Klub

Agócs József, Palocsa Egyesület

Horváth Benő, TEAMPANNON Tiszamenti Önkormányzatok Szövetsége

TARTALOMJEGYZÉK

Elnöki megnyitó

Szendrőné dr. Font Erzsébet előadása

Molnár Géza előadása

Balogh Péter előadása

Dr. Illés Tibor előadása

Hozzászólások

Dr. Veres Nándor

Horváth Benő

Agócs József

Dr. Varga Zoltán

Andrásfalvy Bertalan

Fésűs István

Gönczy János

Dr. Tardy János

Aradi Csaba előadása

Szabó Péter előadása

Fogarasi Kornélia előadása

Hozzászólások

Kelemen József

Sárvári Attila

Lingauer János

Tóth Albert

Elnöki zárszó

Az ülés bezárása

KIVONAT

ELNÖK: Kelemen József úr után Sárvári Attila urat kérem, hogy 5 perces hozzászólását tegye meg.

SÁRVÁRI ATTILA (Borsodi Mezőség Vidékfejlesztési Kistérség): Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Sárvári Attila vagyok, a Borsodi Mezőség Vidékfejlesztési Kistérség vidékfejlesztési menedzsere. Egyike a legöregebbeknek ebben a témakörben.

Kistérségi integrált vidék- és gazdaságfejlesztési program - rövidített összefoglaló

(BORSODI MEZŐSÉG – CÖTKÉNY PROGRAM)

Politikai alapelv: a kistérségi gazdaságfejlesztés csakis akkor lehet sikeres, ha összehangolt, komplex programra támaszkodik. *A különböző fejlesztések programszerű kistérségi összehangolása* teszi lehetővé ugyanis azt, hogy ezeknek a fejlesztéseknek a hatásai térségi szinten összeadódjanak és megsokszorozódjanak, a rendelkezésre álló források pedig hatékonyan hasznosuljanak. (Gazdasági Minisztérium hírlevele 2001. február 22.)

Még hiányzó feltétel: idézet az európai vidékfejlesztés egyik alapdokumentumából, a Cork-i Nyilatkozatból:

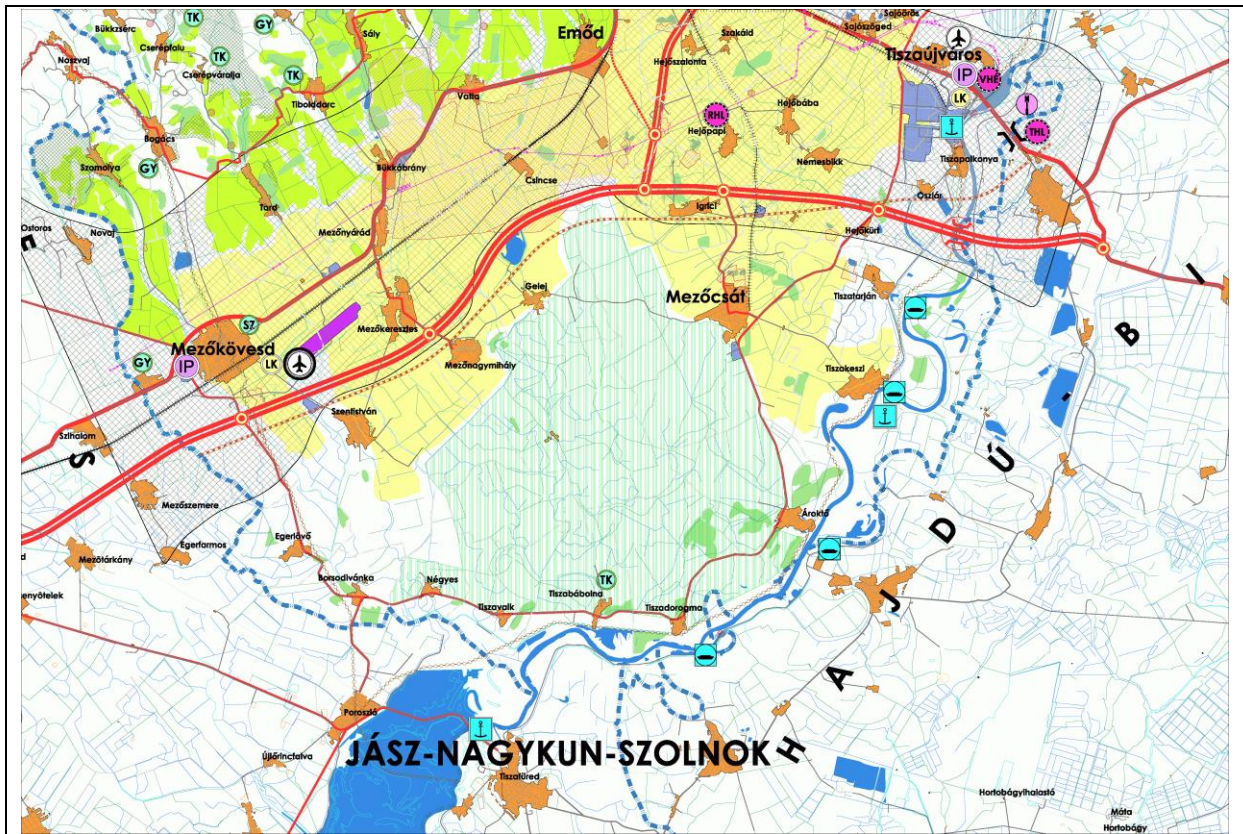
"a nagyobb szükségét szenvedő területek (...) a ko-finanszírozás mértéke szerint legyenek megkülönböztetve."

Szakmai minősítés: "a program egésze messzemenően megfelel a korszerű vidékfejlesztés elvárásainak."

Fejlesztési alapelvek: vidéki térben a mindenkori helyi lakosságot illeti meg a saját élettere feletti rendelkezési jog, elsődlegesen az ő megélhetésüket kell biztosítani a természetföldrajzi környezet minden lehetséges hasznosítási dimenziójának. Felfogásunk szerint ezt a rendelkezési jogot anyagilag is ellentételezett osztársadalmi érvek korlátozhatják csupán. Vidéki tér alatt azt a területet értjük, ahol a lehetséges jövedelmek nagyobb része a táj használatából, fenntartható gazdasági hasznosításából származik, és a népsűrűség kisebb, mint 120 fő/km².

Ez a fólia azt mutatja, hogy a politikai elhatározás, a hiányzó feltétel és vidékfejlesztési alapelveink hogyan függenek össze. Ebből a politikai alapelv a programszerű, összehangolt kistérségi tevékenységen van. Ez igaz a Tisza teljes hosszára is, nemcsak egy kistérség saját belső dolgára. Az eredményes munka hiányzó feltétele az Európai Unió vidékfejlesztési alapdokumentumának idézett mondata, hogy a nagyobb szükségét szenvedő területek a ko-finanszírozás mértékében legyenek megkülönböztetve. Ez sajnos nálunk ma még Magyarországon nem működik.

A fejlesztési alapelvek közül az utolsó, de számunkra azt hiszem a legfontosabb, hogy vidéki térben a mindenkori helyi lakosságot illeti meg a saját élettere feletti rendelkezési jog. Ők nem mehetnek onnan máshová, ott kell élniük.

Ez a terület az, amiről beszélek, a leendő M3-as sztráda és a Tisza közötti terület, a Borsodi Mezőség kifejezetten perifériális terület, viszont középen a sraffozott zöld terület a Bükki Nemzeti Park Igazgatóságának a Borsodi Mezőségi Tájvédelmi Körzete, ami a kistérség életét döntően meghatározza.

A tájhasználatot a következő definíciók határozták meg az elmúlt években, gondolom, ez mást is ismerős.

A BORSODI MEZŐSÉG TÁJHASZNÁLATI GYAKORLATÁNAK DEFINÍCIÓI

Mezőgazdasági szakmai nyelven 1993-ig:

„kedvezőtlen termőhelyi adottságú terület”

A helyi termelők szóhasználatában 1993-tól:

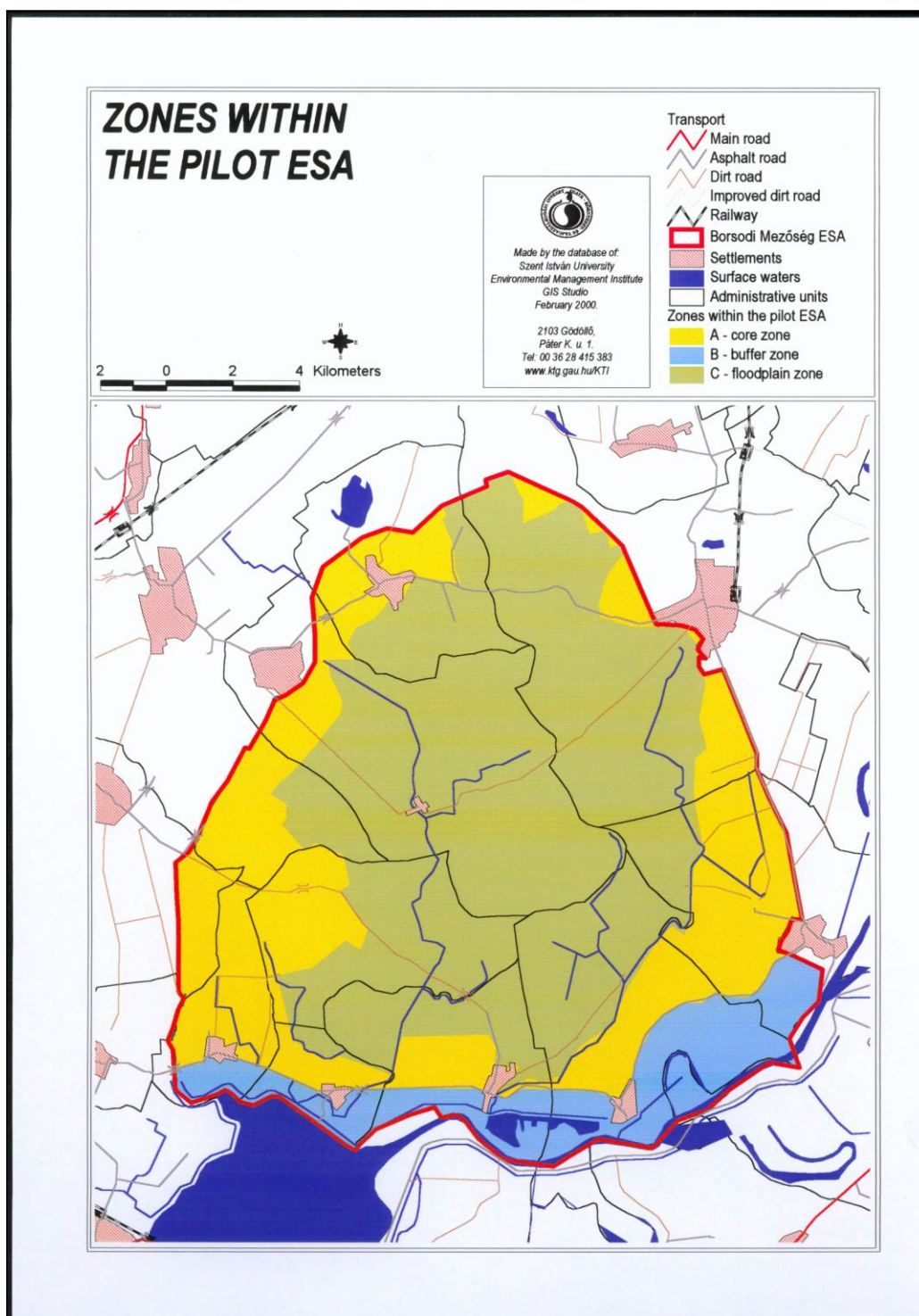
„természetvédelemmel sújtott terület”

A Nemzeti Agrár- Környezetvédelmi Program és az EU-CARPE normái szerint 2000-től:

„környezetileg érzékeny terület (ESA)”

...A kedvezőtlen termőhelyi adottságú terület azt eredményezte, hogy a rendszerváltással gyakorlatilag megszűnt a mezőgazdasági jövedelemszerző tevékenység, most a Tisza mentén jóformán nincs. Itt ér bennünket nemsokára a Magyarországon beinduló nemzeti agrár-környezetvédelmi program, illetve két vagy három éven belül az európai uniós csatlakozás.

...Amikor is a paradigmaváltás megtörténik, és azok a hátrányok, amelyeket eddig a kistérség szenvedett el, valószínűleg előnnyé fognak változni, **csak kérdés, kinek a hasznára.**

...Ez a Szent István Egyetem által készített, és a rendelkezésemre bocsátott zónabeosztás, amely a Nemzeti Környezetvédelmi Program egy része. Nem egészen pontos a rajz, de így is lehet látni. Az alsó rész, mintegy ötezer hektár - a kék színnel borított terület -, amely az ártéri gazdálkodásra alkalmas területet jelzi. A középső - zöld - rész ökológiai gazdálkodásra alkalmas terület, és a zöld rész körül van egy pufferezóna, amely érzékeny területként működik. Mindösszesen 32 ezer hektár, és a jelzett települések élettere. 12 ezer ember, több mint 300 négyzetkilométer, és 18 kilométeres Tisza-szakasz.

...Most jön egy érdekes adat, amit nagyon nehezen tudtunk megszerezni. Az embereket motiválni kell arra, hogy dolgozzanak és higgyenek a jövőjükben.

...Ez két módon lehet, vagy bizonyos pénzügyi ígéretekkel, hogy ha együttműködnek, akkor ezt előbb-utóbb meg fogják kapni.

Az agrár-környezetvédelmi támogatások jelentősége az EU csatlakozást követően, különös tekintettel a Borsodi Mezőség lehetőségeire. (KIVONAT)			
Összehasonlító adatok az EU jelenlegi gyakorlata alapján <i>(tájékoztató jellegű, becsült adatok!)</i>			
Környezetkímélő módszer	Várható támogatás az EU csatlakozás után Ft/ha	Célterület	Összesített támogatás (millió Ft)
Állattartásra alapozott gyepgazdálkodás (A, magzóna)*	35 000	17 932 ha	627
Ökológiai gazdálkodás (szántóföldi növénytermesztés) (B, pufferzóna)*	65 000	9708 ha	631
Vizes élőhely hasznosítás (fokgazdálkodás, árvízves belvizes terület alternatív hasznosítása) (C zóna,ártéri terület)*	80 000	5210 ha	416
Összesen:	-	32 850 ha	1 674 MFt
Az EU csatlakozás után ezeket a támogatásokat az fogja kapni, aki a termőföldek tulajdon- vagy rendelkezési jogának birtokában lesz és minden szempontból fel lesz készülve a támogatások fogadására!			

...Sajnos az elmúlt két évben ez még nem igazán jutott el odáig, hogy működjön.

...Kellene más motivációt keresni, most ijesztgetjük őket, mégpedig ezzel.

A MEZŐGAZDASÁGI TERMŐFÖLD KÉRDÉSÉBEN A MAGYAR-EU CSATLAKOZÁSI TÁRGYALÁSOK 2001. JÚNIUS 12-I MINISZTERI FORDULÓJÁN SZÜLETETT MEGÁLLAPODÁS - KIVONAT

„Az Európai Unió a mezőgazdasági termőföld tulajdonszerzésére vonatkozóan egy hétéves átmeneti időszakot irányoz elő. Erre a fejezetre vissza lehet térni a mezőgazdasági tárgyalások során.”

„Az átmeneti időszak nem terjed ki a természetvédelmi területek tulajdonszerzésére,

miután a célul kitűzött természetvédelmi szempontok nem teszik szükségessé a belföldiek és külföldiek közötti különbségtételt.”

.. A Borsodi Mezőségben az agrár-környezetvédelmi támogatások európai uniós bevezetése után azon a területen, ahol gyakorlatilag most az éhenhalás szélén szerencsétlenkednek az emberek, évente 1 milliárd, 674 forint tájkarbantartási kifizetés jogos tulajdonosai lehetnek. Ha még akkor a helyi lakosság lesz a tulajdonos. És itt vannak a nagy gondjaink, és ez még csak az egyik dolog. A másik oldala a dolognak az, hogy nagyon szűk, nagyon rövid az időnk, hogy felkészítsük őket arra, ne veszítsék el teljesen az életterületet.

**KIVONAT TANKA ENDRE TUDOMÁNYOS TANÁCSADÓ CIKKÉBŐL
(MAGYAR NEMZET 2001. 06. 30.)**

EU csatlakozási tárgyalások „A tőke szabad mozgása” c. 4. fejezet:

„a csatlakozó állam termőföldje
nem az államhatalom területi alkotóeleme, nem a nemzeti lét és a életminőség alapfeltétele,
még csak a mezőgazdaság és az élelmiszer-termelés alapvető termelőeszközeként sem ismer-
hető el...az nem több és nem kevesebb, mint

a tőke zavartalan áramlását szolgáló egyik sajátos árufajta...”

Folyamatosan tele vagyunk félelmekkel. Ezek a félelmek most újakkal egészülnek ki. A vidéki ember számára ez a megfogalmazás abszolút félelmet keltő: a csatlakozó állam termőföldje a tőke zavartalan áramlását szolgáló egyik sajátos árufajta. Ami minket különösen érdekel, hogy most nem szabad a helyi embereknek védett területet vásárolni, illetve pontosan mi segítjük elő, a szövetségen belül, hogy a Nemzeti Park olyan helyzetbe kerüljön (*megjegyzés: meg tudja vásárolni a földeket! S.A.*), hogy az eddigi közös munkánk végre-valahára igazi gyümölcsöt hozzon a helyi emberek számára is. Ami egyébként példamutató együttműködés volt az évek alatt a Nemzeti Parkkal. Sajnos, most ettől kicsit félünk. Új szlogen megfogalmazásán gondolkodtunk, nem nagyon mertük még ezt kimondani, de lehet, hogy lesznek, akik azt mondják, hogy ez a szlogen nem is olyan butaság.

Ha a Haza: áru,

akkor a válaszunk:

nekünk nem a pénz a Hazánk!

...Ezzel zárom a hozzászólásomat. ((Taps.))

ELNÖK: Köszönöm szépen.